

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування
Голобського психоневрологічного інтернату

20.11.2024

м. Луцьк, 2024

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 20.11.2024 групою НПМ здійснено відвідування Голобського психоневрологічного інтернату (далі – інтернат, заклад, ПНІ).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Спас Юлія Олександрівна, представник Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у Волинській області – керівник групи НПМ;

Литвинчук Ірина Миколаївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Соляр Анастасія Олександрівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Пащук Тарас Валерійович, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Відвідування здійснювалось вперше.

Інтернат знаходиться за адресою: вулиця Волинська, будинок 8, селище Голоби, Ковельського району, Волинської області, 45071.

Керівник закладу – Ковальчук Володимир Володимирович.

Згідно з Положенням про Голобський психоневрологічний інтернат, затвердженим рішенням Волинської обласної ради від 29.11.2023 № 622, інтернат є стаціонарним інтернатним закладом для тимчасового або постійного проживання/перебування чоловіків із стійким інтелектуальним та/або психічними порушенням, які за станом здоров'я потребують стороннього догляду, соціально-побутового обслуговування, надання медичної допомоги, соціальних послуг та комплексу реабілітаційних заходів і яким згідно з висновком лікарської комісії за участю лікаря-психіатра не протипоказане перебування в інтернаті.

Заклад розрахований на перебування 70 осіб чоловічої статі. На день відвідування у ПНІ перебувало 79 підопічних: ліжкових хворих – 4 особи; 16

підопічних – дієздатні особи, 51 особа – недієздатні. Також у закладі перебуває 8 підопічних із числа внутрішньо переміщених осіб.

Фінансування закладу у 2024 році становить 5 483 283, 96 грн.

Штатна чисельність працівників інтернату складає 67 шт. од., з яких 15 шт. од. медичний персонал та 52 шт. од. адміністративного та допоміжного персоналу.

Згідно з тарифікаційним списком працівників Голобського ПНІ станом на 19.04.2024 у закладі наявні 0,5 шт. од. вакантних посад.

Сума витрат медикаментів на одного підопічного на день складає 12,47 грн.

Огляд підопічних лікарсько-консультативною комісією за участю лікаря-психіатра з метою вирішення питань щодо доцільності їх подальшого перебування в інтернаті та необхідності встановлення чи припинення опіки або піклування над ними організовуються адміністрацією закладу 1 раз на рік.

Підопічні забезпечені засобами пересування: кріслами колісними, палицями, ходунками та іншими засобами реабілітації згідно з індивідуальними програмами реабілітації.

На день відвідування усі підопічні мають укладені декларації про вибір лікаря, який надає первинну медичну допомогу, та отримують медичні послуги, передбачені програмою державних гарантій медичного обслуговування населення у 2024 році, затвердженою постановою Кабінету міністру України від 22.12.2023 № 1394.

Підопічні забезпечені чотириразовим харчуванням.

У приміщенні харчоблоку відсутній неприємний запах, робочі поверхні та посуд чисті.

З метою контролю за дотриманням якості та безпечності харчових продуктів при приготуванні і реалізації готової продукції від кожної партії приготовлених страв кухарем відбирається добова проба. Сума витрат на харчування одного мешканця на день у закладі складає 147 грн.

Територія ПНІ огорожена (фото 1, 2), вхід і вихід з території здійснюється через пропускний пункт.

Підопічні проживають в одному двоповерховому корпусі.

На першому поверсі розташована їдальня, медична частина, кімнати ліжкових хворих та маломобільних підопічних. На другому поверсі розташовані кімнати для підопічних, які можуть себе обслуговувати. Розподіл по кімнатах

житлових корпусів здійснюється медичним персоналом з урахуванням побажань, індивідуальних особливостей, віку, діагнозу та стану здоров'я підопічних.

У житловому корпусі вікна не заґратовані.

На території облаштовано місця для відпочинку, криті альтанки, лави для відпочинку підопічних на свіжому повітрі (фото 3).

У закладі наявне власне підсобне господарство, де розводять свиней, а також вирощують овочі. Овочева продукція, а також м'ясо, виготовлене на підсобному господарстві інтернату, використовується для потреб закладу.

У ПНІ облаштовано кімнату для відпочинку та зустрічей з відвідувачами. У кімнатах відпочинку встановлено телевізори для колективного перегляду телепередач.

У кімнатах закладу проживає від одного до шести підопічних. Природне та штучне освітлення в житлових кімнатах інтернату задовільне.

Підопічні користуються власними речами, в тому числі мобільними телефонами. У деяких житлових кімнатах є телевізори.

Підопічні забезпечені підгузками та сезонним одягом. Для здійснення санітарно-гігієнічних процедур адміністрацією закладу облаштовано душові кімнати, а також проводяться банні дні.

Водопостачання у закладі забезпечується зі свердловини, яка розташована на території ПНІ.

Всі підопічні ПНІ мають документи.

Персоналом закладу здійснюється контроль за своєчасним оновленням індивідуальних планів реабілітації підопічних.

Підопічні залучені до працетерапії у відповідності до Методичних рекомендацій щодо організації працетерапії для громадян похилого віку, осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю в закладах/установах системи соціального захисту населення, затверджених наказом Міністерства соціальної політики України від 26.11.2018 № 1778.

Облік та використання особистих коштів підопічних відбувається відповідно до Порядку використання сум пенсій (щомісячного довічного грошового утримання) та/або державних соціальних допомог, нарахованих відповідно до законодавства дітям-сиротам, дітям, позбавленим батьківського піклування, недієздатним особам та особам, цивільна дієздатність яких обмежена, які є вихованцями/підопічними дитячих будинків-інтернатів, психоневрологічних інтернатів, затвердженого наказом Міністерства соціальної

політики України від 17.08.2018 № 1173.

У закладі функціонує бібліотека організовано дозвілля, підопічні займаються вишиванням, в'язанням, складають пазли тощо (фото 4, 5).

Під час відвідування відбулося конфіденційне спілкування з 29 підопічними та 4 працівниками закладу.

Скарг на жорстоке поводження, якість догляду та умови проживання від підопічних не надходило.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на життя та безпеку (стаття 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 27 Конституції України).

1. У закладі відсутні захисні споруди (укриття) та будь-які обладнані підвальні приміщення, які мають забезпечувати можливість безпечного перебування підопічних у разі повітряної тривоги або обстрілів, що не відповідає вимогам пункту 7 розділу XVII Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 № 198, абзацу другого підпункту 2 пункту 5 Критеріїв діяльності надавачів соціальних послуг, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 № 185, та вимогам наказу Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579 «Про затвердження вимог з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту». У разі оголошення сигналу «Повітряна тривога» у регіоні підопічні продовжують перебувати у житлових кімнатах.

Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу (стаття 49 Конституції України).

2. У ході перевірки медичної документації підопічних інтернату виявлено систематичне використання медичного препарату «Азапін» (клозапін) для лікування значної кількості підопічних закладу. Відповідно до записів в «Історіях хвороб», препарат застосовується впродовж тривалого періоду. Однак, всупереч вимогам наказу Міністерства охорони здоров'я України від 08.08.1995 № 147 «Про гематологічний контроль при лікуванні лепонексом (клозапіном)» (далі – наказ №147), жодного повторного аналізу крові у підопічних, які

приймають цей препарат, не проводилося.

Слід зазначити, що відповідно до пункту 3 та 4 наказу № 147, пацієнтам в процесі терапії лікарським засобом, який містить діючу речовину клозапін, гарантовано регулярне гематологічне обстеження.

Таким чином, відсутність регулярних гематологічних обстежень є грубим порушенням наказу № 147 та свідчить про системні недоліки в організації лікувального процесу в ПНІ.

Порушення права на достатній життєвий рівень, що включає достатнє харчування, одяг, житло (стаття 48 Конституції України).

3. У ході відвідування закладу групою НППМ встановлено перенаселення в окремих кімнатах інтернату, що є порушенням норм житлової площі на одну особу та не відповідає вимогам ДБН В.2.2-18:2007 «Будинки і споруди. Заклади соціального захисту населення» (далі – ДБН В.2.2-18:2007).

Наприклад, площа однієї з кімнат становить 24,0 м², а сама кімната розрахована на 5 осіб (фото 6). Відтак на одну особу припадає 4,8 м².

Зазначене створює умови, за яких порушуються передбачені чинним законодавством норми площі на особу (8-10 м²).

4. У порушення Мінімальних норм забезпечення предметами, матеріалами та інвентарем громадян похилого віку, інвалідів та дітей-інвалідів в інтернатних установах та територіальних центрах соціального обслуговування (надання соціальних послуг) системи соціального захисту населення, затверджених Міністерством соціальної політики України від 19.08.2015 № 857 (далі – Мінімальні норми), в кімнатах недостатня кількість твердого інвентарю, зокрема приліжкових тумб, стільців за кількістю місць, столів, шаф для зберігання речей.

Порушення прав осіб з інвалідністю та маломобільних осіб (стаття 9 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю).

5. Не всі приміщення інтернату у повній мірі пристосовані до потреб осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення, що не відповідає вимогам ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд», а саме: відсутній ліфт або підйомник із першого на другий поверх (фото 7).

Порушення права на повагу до приватного і сімейного життя (стаття 8 Європейської конвенції з прав людини).

6. У порушення вимог пункту 35 Типового положення про психоневрологічний інтернат, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 957, житлові кімнати для двох і більше осіб не облаштовано ширмами для забезпечення приватності під час переодягання, проведення санітарно-гігієнічних процедур (фото 8).

Зазначене створює умови, за яких неможливе забезпечення наявності позитивного терапевтичного середовища, що не відповідає пункту 34 розділу III Стандартів Європейського комітету з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводження чи покарання.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Волинській обласній військовій адміністрації, Волинській обласній раді:

вжити заходів щодо усунення наведених порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду, а також причин та умов, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності;

забезпечити контроль за додержанням прав підопічних;

розглянути можливість додаткового фінансування закладу з метою облаштування укриття з урахуванням вимог чинного законодавства та з метою надання належної медичної допомоги закладу.

2. Голобському психоневрологічному інтернату забезпечити:

проведення регулярного гематологічного контролю підопічним, які проходять курс лікування препаратом, у складі якого є діюча речовина клозапін;

надання належної медичної допомоги підопічним;

дотримання норм житлової площі на одну особу;

облаштування житлових кімнат інтернату відповідно до Мінімальних норм;

пристосування приміщень для осіб з інвалідністю;

облаштування житлових кімнат ширмами для забезпечення приватності підопічних.

Додатки: фотоматеріали на 2 арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ:

**Головний спеціаліст Відділу
сприяння роботі регіональних
представництв Секретаріату
Уповноваженого Верховної Ради
України з прав людини**

Анастасія СОЛЯР

Фотоматеріали

Фото 1

Фото 2

Фото 3

Фото 4

Фото 5

Фото 6

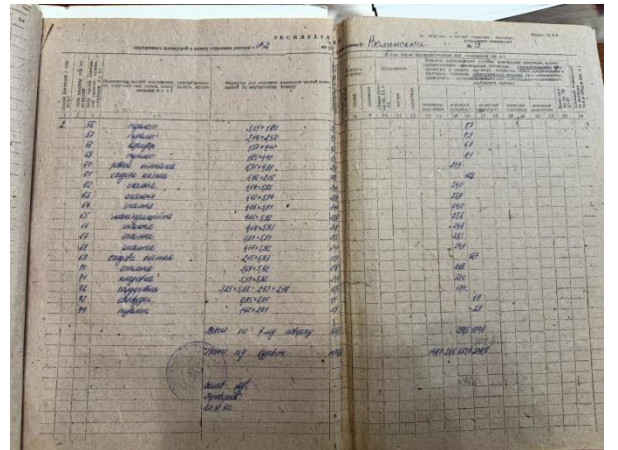

Фото 7

Фото 8

